

Datum

2021-04-20

Vår referens

Maria Kellerman

Enhetschef

Maria.Kellerman@malmo.se

Tjänsteskrivelse

Remiss från Arbetsmarknadsdepartementet - Effektivare tillsyn över diskrimineringslagen - aktiva åtgärder och det skollagsreglerade

området (SOU 2020:79) STK-2021-187

Sammanfattning

Kommunstyrelsen har getts möjlighet att yttra sig över remiss från Arbetsmarknadsdepartementet avseende delbetänkandet Effektivare tillsyn över diskrimineringslagen – aktiva åtgärder och det skollagsreglerade området (SOU 2020:79).

Stadskontoret har även berett de pedagogiska nämnderna möjlighet att inkomma med yttranden i ärendet. Stadskontoret och de pedagogiska nämnderna ställer sig generellt positiva till förslagen i delbetänkandet. Stadskontoret poängterar dock vikten av en tydlig ansvarsfördelning mellan Diskrimineringsombudsmannen och Arbetsgivarverket vid samverkan mellan dessa.

Förslag till beslut

Kommunstyrelsens arbetsutskott föreslår kommunstyrelsen besluta

1. Kommunstyrelsen beslutar att godkänna förslaget till yttrande och skickar det till Arbetsmarknadsdepartementet.

Beslutsunderlag

- Remiss från Arbetsmarknadsdepartementet - Effektivare tillsyn över diskrimineringslagen – aktiva åtgärder och det skollagsreglerade området (SOU 2020:79)
- Effektivare tillsyn över diskrimineringslagen – aktiva åtgärder och det skollagsreglerade området (SOU 2020:79)
- Anstånd beviljat till 5 maj
- Remissvar från gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden
- Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden beslut 210326 § 53
- Remissvar från förskolenämnden
- G-Tjänsteskrivelse KSAU 210426 Remiss från Arbetsmarknadsdepartementet - Effektivare tillsyn över diskrimineringslagen - aktiva åtgärder och det skollagsreglerade området (SOU 2020:79)
- Förslag till yttrande

- Förskolenämnden beslut 210331 § 47

Beslutsplanering

Kommunstyrelsens arbetsutskott 2021-04-26

Kommunstyrelsen 2021-05-05

Beslutet skickas till

Arbetsmarknadsdepartementet

Ärendet

Bakgrund – Aktuell utredning

Regeringen beslutade i augusti 2018 att ge en särskild utredare i uppdrag att se över vilka åtgärder som behövs för att säkerställa efterlevnad av bestämmelserna om aktiva åtgärder i diskrimineringslagen (2008:567) samt att se över tillsynsansvaret när det gäller verksamhet enligt skollagen (2010:800). I december 2020 överlämnades delbetänkandet Effektivare tillsyn över diskrimineringslagen – aktiva åtgärder och det skollagsreglerade området (SOU 2020:79) till regeringen.

Stadskontoret har berett grundskolenämnden, förskolenämnden samt gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden möjlighet att yttra sig. Malmö stads samlade remissvar ska ha inkommit till arbetsdepartementet senast 3 maj 2021.

Utredningens uppdrag innehåller två delar. Den första delen handlar om att analysera om nuvarande bestämmelser om tillsyn i diskrimineringslagen avseende aktiva åtgärder är ändamålsenliga för en effektiv efterlevnad av lagen och vid behov föreslå ändringar som kan leda till ökad efterlevnad. Den andra delen innebär att utredningen ska analysera hur tillsynen över bestämmelserna i diskrimineringslagen när det gäller det skollagsreglerade området i sin helhet kan flyttas från Diskrimineringsombudsmannen (DO) till Statens skolinspektion (Skolinspektionen).

De tre pedagogiska nämndernas yttrande i detta ärende behandlar främst den senare delen av delbetänkandet som gäller för skolverksamheten (jfr. kap. 6-10 i delbetänkandet).

Utredningens förslag

I delbetänkandet föreslås i huvudsak följande vad gäller effektivare efterlevnad avseende aktiva åtgärder enligt diskrimineringslagen:

- Det ska inte längre finnas en uttrycklig lagbestämmelse om att DO i samband med sin tillsyn ska försöka få dem som omfattas av bestämmelserna att frivilligt följa dessa.
- DO ges möjlighet att meddela föreskrifter avseende arbetet med aktiva åtgärder efter samrådan med arbetsmarknadens parter.
- Nämnden mot diskriminering ska ha ett färre antal ledamöter.
- Centrala kollektivavtalslutna arbetstagarorganisationer ges en formell förstahandsrätt att föra talan om vitesförelägganden i Nämnden mot diskriminering.
- DO ska samverka med Arbetsmiljöverket i fråga om arbetsmiljöarbete i förhållande

till aktiva åtgärder i diskrimineringslagen.

- Det ska övervägas att införa likabehandlingsombud i syfte att öka arbetstagarnas delaktighet i samarbetet med arbetsgivare i fråga om aktiva åtgärder.

I delbetänkandet föreslås i huvudsak följande vad gäller skolan och i fråga om överflyttning av tillsyn och talerätt till Skolinspektionen:

- Tillsynsansvaret för det skollagsreglerade området i diskrimineringslagen överförs från DO till Skolinspektionen. Skollagens administrativa sanktioner i 26 kap. ska gälla vid tillsynen.
- Talerätten i mål om diskrimineringsersättning för barn och elever inom det skollagsreglerade området överförs också från DO till Skolinspektionen. Barn- och elevombudet (BEO) ska utföra uppgifterna avseende skydd mot diskriminering och diskrimineringsersättning på motsvarande sätt som för skadestånd på grund av kränkande behandling enligt Skolinspektionens instruktion.
- De ideella föreningarnas talerätt för diskrimineringsersättning ska fortsätta att gälla på samma sätt som i dag. Den talerätten ska alltså inte utsträckas till att även omfatta kränkande behandling.
- De materiella bestämmelserna om diskriminering ska kvarstå samlat i 2 kap. diskrimineringslagen. Bestämmelserna om diskrimineringsförbudet, förbudet mot repressalier och utbildningsanordnarens utrednings- och åtgärdsskyldighet för det skollagsreglerade området ska även fortsättningsvis följa av 2 kap. diskrimineringslagen.
- Bestämmelserna om aktiva åtgärder avseende kränkande behandling ska innehållsmässigt samordnas med reglerna om aktiva åtgärder avseende diskriminering för det skollagsreglerade området, men kvarstå i skollagen.
- Skolverket ges möjlighet att meddela föreskrifter avseende arbetet med aktiva åtgärder mot diskriminering enligt diskrimineringslagen för det skollagsreglerade området och mot kränkande behandling enligt skollagen. Samverkan ska ske med DO och Skolinspektionen.
- Kompetenshöjning för Skolinspektionen och samverkan mellan myndigheterna (DO, Skolinspektionen och Skolverket).

Stadskontorets kommentarer och synpunkter avseende delbetänkandet effektivare efterlevnad avseende aktiva åtgärder enligt diskrimineringslagen

Stadskontoret är generellt positivt inställt till merparten av utredningens förslag i fråga om åtgärder för en effektivare efterlevnad avseende aktiva åtgärder. I delbetänkande föreslås att samverkan mellan DO och Arbetsmiljöverket ska förstärkas och att regeringen därför bör ge myndigheterna i uppdrag att närmare samarbeta vad gäller systematiskt arbetsmiljöarbete i förhållande till aktiva åtgärder. Stadskontoret vill framhålla, att vid ett sådant närmare samarbete mellan de båda myndigheterna, finns det ett behov av tydlighet utifrån de olika lagrummen samt vem som bär ansvaret.

De tre pedagogiska nämndernas kommentarer och synpunkter avseende delbetänkandet gällande skolan och i fråga om överflyttning av tillsyn och talerätt till Skolinspektionen

De pedagogiska nämnderna ställer sig generellt positiv till förslagen i delbetänkandet men vill framhålla att förslagen kan medföra vissa konsekvenser på kommunal nivå som inte synliggjorts i delbetänkandet. En effektivare tillsyn kan bidra till ökad ärendemängd vilket kräver mer tid och resurser på kommunal nivå. De fördelar som en mer intensiv tillsyn innebär ur ett barn- och elevperspektiv och för en mer enhetlig kvalitet väger dock tyngre. Nämnderna anser dock att det är av vikt att kommunen ges goda förutsättningar att utreda och inkomma med svar avseende eventuella anmälningar.

De tre pedagogiska nämnderna är i princip positiva till ett innehållsmässigt samordnande av bestämmelserna om aktiva åtgärder avseende diskriminering och kränkande behandling och anser att ett samlat tillsynsansvar hos en myndighet får anses vara positivt för såväl förskolan och skolorna och deras huvudmän som för enskilda vårdnadshavare, barn och elever. Skolinspektionen har god kunskap om förskola och skolorna och deras verksamhet och får anses väl lämpade att ta över tillsynen och talerätten i fråga om diskrimineringsärenden inom det skollagsreglerade området.

Ansvariga

Erica Arvebratt HR-direktör

Magdalena Bondeson Sektionschef

Andreas Norbrant Stadsdirektör